

Běžný život v komunistickém Československu

Komunisté po převzetí moci oproti svým slibům začali hned znárodňovat. Stát získal v ekonomice monopolní postavení. Ekonomika byla řízena centrálně. Hned od roku 1948 začaly tzv. **pětiletky** (pětiletý ekonomický plán), dohled nad plánem v podnicích přebíraly odbory, organizovaly různé socialistické soutěže a údernická hnutí.

Československo po vstupu do RVHP se specializovalo na těžký průmysl, lehký a spotřební průmysl zaostával. Byl neustálý nedostatek určitého zboží.

Na vesnice probíhala v padesátých letech **kolektivizace**, vznikaly Jednotná zemědělská družstva, kdo odmítl vstup do JZD, byl uvězněn. Stát nebyl schopný pokrýt spotřebu potravin pro vlastní obyvatelstvo.

Roku 1953 došlo k měnové reformě, zavedené nové koruny, komunisté lhali do posledního dne, že reforma nebude. Lidé, kteří měli nějaké úspory, tak o ně přišli. Peníze ztratily svou hodnotu. V bance jste mohli mít maximálně 600 nových korun, i když předtím jste tam měli mnohokrát více, to byl zhruba průměrný plat. Zároveň byl zrušen lístkový systém a zavedeny jednotné maloobchodní ceny. Životní náklady se zvyšovaly a lidé byli nespokojeni, to vedlo k protestům, které rozháněla armáda nebo Lidové milice, ozbrojené složky dělníků.

Ke konci 50. let došlo ke krátkému uvolnění. Docházelo k revizi některých procesů a někteří odsouzení dostali amnestii.

V roce 1960 byla schválena nová ústava, která obsahovala článek o vedoucí úloze KSČ ve státě, název státu se změnil na ČSSR.

Ekonomika se začátkem 60. let začala trochu zlepšovat a lidé si mohli vybavit domácnost novými domácími spotřebiči např. ledničkou, pračkou, televizí a někteří i automobilem. Pokud si člověk sehnal různá povolení, mohl vycestovat na dovolenou do zahraničí v rámci východního bloku t. j. do socialistických států.

Vzniklo důchodové pojištění a postupně se velmi dobře rozvinul systém zdravotní péče. Lékaře jste si nemohli vybrat, byl určen dle místa bydliště. Lékař vás však nemohl odmítnout, dětští lékaři chodili do škol a prováděli preventivní prohlídky dětí a školy vodily děti k zubním lékařům. Začalo se povinně očkovat, některé nemoci se u nás přestaly vyskytovat.

Ústava zajišťovala každému právo na práci a ukládala mu povinně pracovat. Musela být tedy 100 % zaměstnanost, byla vytvářena zbyteční pracovní místa. Pokud člověk nebyl politicky nepohodlný, těžko mohl být propuštěn, lidé se o svá místa nebáli. Člověk o své vůli nemohl zůstat bez zaměstnání, to by byl označen za **příživníka**. Každý měl v občanském průkazu razítko od zaměstnavatele.

Prostuduj text a odpověz písemně na otázky:

1. Co to byla pětiletka ?
2. K čemu došlo v roce 1953 ?
3. Co špatného obsahovala Ústava v roce 1960 ?
4. Jak vypadala zdravotní péče ?
5. Najdi si na internetu a odpověz co znamená důchodové pojištění ?